नेपाल पत्रकार संघ

(रजिष्टर्ड)
केन्द्रीय कार्यालय
कालिमाटी, काठमाडौं

नेपाल पत्रकार संघको विधान

(संस्था दर्ता ऐन, २०३४ को दफा ८(२) बमोजिम संशोधित)

(नेपाल पत्रकार संघको १८ औं महाधिवेशनको मिति १६ बैशाख २०६५
र
नेपाल पत्रकार संघको १९ औं महाधिवेशनको मिति १० आश्विन २०६८
बाट
पारित विधानमा थपघट र संशोधित सहित)

प्रकाशक : नेपाल पत्रकार संघ
पोष्ट बक्स नं. २८५
काठमाडौं ।
फोन नं. ४२६२४२६

नेपाल पत्रकार संघको विधान

प्रस्तावना :

सम्पूर्ण पत्रकार वर्गको हक, हित, कल्याण एवं समझदारी, आपसी मेल-मिलापमा समाहित भई राष्ट्रको सर्वतोमुखी विकास र प्रजातान्त्रिक पद्धतिलाई सुदृढ बनाउन बहुदलीय व्यवस्था, जनतामा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न र मानवाधिकारप्रति उत्तरदायी जनमतको सिर्जना गर्ने र स्वच्छ पत्रकारिताको विकास गर्ने उद्देश्यले अभिप्रेरित भई नेपाल पत्रकार संघको विधानलाई संशोधन गर्न वान्छनीय भएकोले १६औं महाधिबेशनबाट पारित गरी संशोधित विधान लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद -१
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

यस संघको नाम "नेपाल पत्रकार संघ" **Nepal Journalists Association** हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यो विधान :-

क) यस विधानमा "संघ" शब्दले - नेपाल पत्रकार संघलाई जनाउँछ ।

ख) विधान भन्नाले - नेपाल पत्रकार संघका विधानलाई सम्झनु पर्दछ ।

ग) पदाधिकारी भन्नाले - कार्य समितिका पदाधिकारीहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

घ) केन्द्रीय सदस्य भन्नाले - कार्य समितिका सदस्यहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

ङ) सदस्य भन्नाले - साधारण सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. संघको छाप

संघको आफ्नो छुट्टै छाप रहने छ ।

४. संघको केन्द्रीय कार्यालय

संघको केन्द्रीय कार्यालय, कालिमाटी, काठमाडौंमा रहने छ ।

परिच्छेद २

उद्देश्य

५. संघको उद्देश्य :

राष्ट्रको सर्वतोमुखी विकास र प्रजातान्त्रिक पद्धतिलाई सुदृढ बनाउन बहुदलीय व्यवस्था र पत्रकारिताको विकास गर्न यस संघको उद्देश्य हुनेछ ।

६. सदस्यको योग्यता :

क) पत्र-पत्रिकाका सम्पादक/प्रकाशक

ख) पत्रकारिताको क्षेत्रमा लागेका स्वतन्त्र तथा श्रमजीवी पत्रकारहरु

ग) "क" र "ख" अनुसार पत्रकारिता क्षेत्र नछाडेका तर पत्र-पत्रिका बन्द भएकाले पनि ३ वर्षसम्म संघको सदस्यता लिन सकिने छ ।

७. सदस्यको प्रकार :

क) मानार्थ विशेष सदस्य

ख) प्रमुख सल्लाहकार

ग) सल्लाहकार

घ) साधारण सदस्य

८. सदस्य शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि :

क) सल्लाहकार हुनलाई संघको व्यवसायिक हितको लागि सहयोग जुटाउने कम्तिमा १० (दस) वर्ष पत्रकारिता क्षेत्रमा संलग्न व्यक्तिलाई कार्य समितिको निर्णय अनुसार सल्लाहकार सदस्यता प्रदान गर्न सकिने छ ।

ख) साधारण सदस्य बन्नलाई प्रवेश शुल्क रु. ५।- (पाँच) र प्रतिमास रु. १।- (एक) रुपैया बुझाउने पत्रकारहरुलाई संघको साधारण सदस्यता प्रदान गर्न सकिने छ ।

९. सदस्यको अयोग्यता :

क) नैतिक पतन भएको ।

ख) कुनै फौजदारी अभियोग लागेको ।

ग) मगल बिग्रीएको ।

घ) नेपालको पत्रकार संघको हित विपरित कार्य गरेको ।

परिच्छेद ३

साधारण सभा तथा कार्य समिति

१०. साधारण सभा (गठन विधि) :

क) साधारण सभा यो संघको सर्वोच्च अंग हुनेछ । संघको प्रत्येक सदस्य साधारण सभाका सदस्य मानिने छन् । तर संघको सदस्यता प्राप्त गरेको १ (एक) वर्ष नपुगेका सदस्यले वा सभा हुने मिति सम्मको वार्षिक शुल्क नबुझाएका सदस्यले साधारण सभा वा विशेष सभाहरुमा मतदान गर्न पाउने छैनन् ।

ख) साधारण सभा वर्षको एक पटक कार्य समितिले तय गरेको समय र स्थानमा हुनेछ । तर साधारण सभाका सदस्य संख्याको ३ (तीन) खण्डको १ एक) खण्डले लिखित रुपमा निवेदन दिएमा साधारण सभा कुनै पनि समयमा हुन सक्नेछ ।

ग) साधारण सभाको गणपूरक (कोरम) सदस्य संख्याको ३ (तीन) खण्डको १ (एक) खण्ड हुनेछ ।

घ) साधारण सभाले पत्रपत्रिका र पत्रकारहरुको सर्वाङ्गिण विकासको लागि योजनाहरु बनाउने छ र तिनको पूर्तिका लागि आवश्यक नीति र कार्यक्रम निर्धारित गर्नेछ ।

ङ) साधारण सभाको बैठक संघका सभापतिद्वारा नै संचालन हुनेछ ।

११. साधारण सभाको अधिवेशन :

क) साधारण सभा केन्द्रीय कार्य समितिले आवश्यकता अनुसार आफ्नो कार्य अवधिमा दुई पटक सम्म बोलाउन सक्नेछ र अन्तिम साधारण सभालाई संघको पूर्ण अधिवेशन मानिने छ ।

ख) संघको वार्षिक साधारण सभाको मिति बारे दुई महिना पहिले नै घोषणा गर्नु पर्नेछ र साधारण सभामा प्रवेश पाउन सक्ने सदस्यहरुले साधारण सभा शुरु हुने कमसेकम ४ साता पहिले नै आफ्नो शुल्कहरु बुझाई सदस्यतालाई रितपूर्वकको तुल्याउनु पर्नेछ ।

ग) वर्षेनी बस्ने साधारण सभा बाहेक आवश्यक परेमा विशेष साधारण सभा पनि बस्न सक्नेछ, जसलाई :

१) सभापतिले वा निजको निर्देशनमा महासचिवले बोलाउन सक्नेछ अथवा,

२) संघको सदस्यहरु मध्ये तृतीयाँश सदस्यले त्यस्तो सभा बोलाउन पर्ने कारण खोली लिखित माग गरेमा सभापति वा निजको अनुपस्थितिमा उप-सभापतिले बोलाउन सक्नेछ अथवा,

३) विशेष सभा बोलाउन संघको तृतीयाँश सदस्यले अनुरोध गरेको दुई महिना भित्रमा साधारण सभा बोलाउनु पर्दछ ।

१२. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार :

क) वार्षिक कार्य तालिकाको सम्पूर्ण विषयमा छलफल गर्ने र स्वीकृत गर्ने ।

ख) कार्य समितिद्वारा प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदन, आय-व्यय, लेखा-परिक्षणको प्रतिवेदन स्विकृत गर्ने र बजेट पारित गर्ने ।

ग) लेखा-परिक्षकको नियुक्ति र पारिश्रमिक तोक्ने ।

घ) यस विधान अन्तर्गत रही अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद ४

१३. कार्य समिति (गठन विधि) :

क) साधारण सभाले सभापतिको निर्वाचन समाप्त गरेको एकसाता भित्र सभापतिले त्यस साधारण सभामा उपस्थित रहेका सदस्यहरु मध्येबाट २२ सदस्यहरुसम्मको कार्य समितिको गठन गर्नेछ र तिनै २२ सदस्यहरुमध्येबाट उप-सभापति, महासचिव, सचिव र कोषाध्यक्षको नियुक्ति गर्नेछ । तर एक तिहाई सदस्यसम्म श्रमजीवी पत्रकारहरु राख्न सकिने छ ।

ख) कार्य समितिमा बरोबर मत विभाजन भएको खण्डमा मात्र सभापतिले आफ्नो मताधिकार प्रयोग गरी निर्णय दिने छ ।

ग) सभापतिले पहिलो पटक का.स.को गठन गरेपछि का.स. सदस्यलाई सभापतिले का.स.को निर्णयले मात्र हटाउन सक्ने छन् ।

घ) का.स.को सभाको कोरम एक तृतीयाँश मानिने छ ।

ङ) कार्य समितिको कार्यकाल ५ (पाँच) वर्षको हुनेछ ।

१४. कार्य समितिको बैठक :

सभापतिको निर्देशानुसार कम्तिमा ३ महिनाको एक पटक कार्य समितिको बैठक बस्नेछ ।

१५. कार्य समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

क) साधारण सभा वा महाधिवेशनको निर्णय अनुसार कार्य गर्ने गराउने ।

ख) संघको काम कुराको विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान, विचार गोष्ठी वा यस्तै संघको उद्देश्य प्राप्तिका लागि आवश्यकता अनुसार संघको कार्य समितिका पदाधिकारी वा सदस्य मध्येबाट उपसमिति गठन गर्न सकिने छ ।

ग) संघको उद्देश्य प्राप्तिका लागि यस विधानमा लेखिएका अतिरिक्त अन्य आवश्यक काम कुरा गर्न गराउन सक्नेछ ।

घ) महाधिवेशन विशेष कारणवस निश्चित समयमा हुन नसकेमा केन्द्रिय कार्य समितिले समय बढाउन सक्नेछ तर सो समय २ वर्ष भन्दा बढी हुनु हुने छैन । तदनुसार नै कार्य समितिको पदावधि पनि स्वतः कायम रहनेछ ।

परिच्छेद ५

१६. पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१) सभापति

क) साधारण सभाद्वारा निर्वाचित संघको सभापतिको पद ५ वर्षको निम्ति हुनेछ ।

ख) संघका सबै निर्णयहरु कार्यान्वित गर्ने अन्तिम जिम्मेवारी सभापतिमा हुनेछ ।

ग) संघको सभापति पदको निम्ति उम्मेदवार हुनेले कार्य समितिको सदस्यतामा मनोनीत हुन चाहने योग्यता पूरा गरेको हुनुपर्छ ।

घ) बैठक नियमित रुपमा संचालन गर्ने

ङ) बैठकको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने ।

च) संघको क्रियाकलाप सुचारु रुपले संचालन गर्ने ।

छ) मत बराबर भएमा निर्णायक मत दिने ।

ज) साधारण सभा तथा कार्य समितिको बैठकले निर्णय गरेको नीति नियमहरु कार्यान्वयन गराउने ।

झ) सदस्यहरुलाई निर्देशन र सल्लाह दिने ।

ञ) संघको सम्पूर्ण सम्पति, हिसाबको संरक्षण रेखदेख र नियन्त्रण गर्ने ।

ट) संघको हितको लागि अन्य कार्यहरु गर्ने ।

ठ) संघको सम्पूर्ण चल अचल सम्पतिहरु जिम्मा लिने र हिफाजत गर्ने गराउने ।

ड) सभापतिले चाहेमा कार्य समिति समक्ष राजीनामा दिन सक्नेछ ।

२) <u>उप-सभापति :</u>

क) सभापतिलाई सम्पूर्ण कार्यमा सहयोग गर्ने ।

ख) सभापतिको अनुपस्थितिमा सभापतिले गर्ने सम्पूर्ण कार्यभार सम्हाल्ने ।

३) <u>महा-सचिव :</u>

क) सभापतिको आदेशानुसार कार्य समितिको बैठक बोलाउने ।

ख) बैठकको लागि सूची तयार पार्ने ।

ग) संघको दैनिक प्रशासनिक कार्यको रेखदेख नियन्त्रण गर्ने, निर्देशन दिने र पत्राचार गर्ने ।

घ) साधारण सभामा वार्षिक प्रतिवेदन र आगामी वर्षको कार्यक्रम पेश गर्ने ।

ङ) संघको सम्पूर्ण चल अचल सम्पतिहरु जिम्मा लिने र हिफाजत गर्ने गराउने ।

४) सचिव :

क) महा-सचिवलाई पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने ।

ख) महा-सचिवको अनुपस्थितिमा कार्य गर्ने ।

५) जन-सम्पर्क सचिव :

क) जन-सम्पर्क सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरु गर्ने, गराउने र गर्न सहयोग गर्ने ।

६) कोषाध्यक्ष :

क) संघको आम्दानी खर्चको हिसाव राख्ने पूरा जिम्मा कोषाध्यक्ष मै रहने छ ।

ख) प्रत्येक खर्चको स्वीकृति कोषाध्यक्षले कार्य समितिबाट लिनु पर्नेछ । पछि अन्तिम स्वीकृतिका लागि वर्ष भरिको खर्च साधारण सभाबाट पनि पास गराउनु पर्नेछ ।

ग) संघको नियमित खर्चका लागि सभापतिको स्वीकृति लिई कोषाध्यक्षले रु. १०,०००।- (दश हजार) सम्म खर्च गर्न सक्नेछ ।

घ) कोषाध्यक्षले संघको धन रु. १,०००।- (एक हजार) भन्दा बढी भएमा बैंक दाखिला गर्नु पर्छ ।

ङ) बैंकमा रहेको संघको धन सभापति, महासचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै २ जनाको संयुक्त हस्ताक्षरद्वारा खाता संचालित हुनेछ । तर यसमा कोषाध्यक्षको दस्तखत भने अनिवार्य हुनेछ ।

च) संघको सम्पूर्ण चल अचल सम्पतिहरु जिम्मा लिने र हिफाजत गर्ने गराउने ।

परिच्छेद ६

आर्थिक व्यवस्था

१७. आर्थिक स्रोत

क) सदस्यता शुल्क, प्रवेश शुल्क आदिवाट प्राप्त रकम ।

ख) दान, अनुदान, चन्दा, उपहार आदिबाट प्राप्त रकम आदि ।

ग) संघले प्राप्त गरेको वा अन्य रकम नै मुख्य आर्थिक स्रोत हुनेछ ।

घ) राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा व्यक्तिबाट प्राप्त सहयोग रकम आदि ।

१८. चल अचल सम्पतिको विवरण :

संघले चल अचल सम्पति प्राप्त गर्ने र संघको उद्देश्य प्राप्तिका लागि त्यस्तो कुनै सम्पति कार्य समितिद्वारा निर्वाध प्रयोग गर्न सक्नेछ र साथै संघको सम्पूर्ण हितका निम्ति किनवेच गर्न सकिने छ । संघको सम्पत्ति संघको हितका लागि बैंकहरुमा धितो राख्न सक्नेछ ।

नेपाल पत्रकार संघको स्वामित्वमा का.म.पा. वडा नं. १३, कालिमाटी स्थित २.५ तल्ले पक्की घर रहेको छ ।

१९. कोष

कोषको संचालन सभापति, महासचिव र कोषाध्यक्षमध्ये कुनै २ जनाको संयुक्त हस्ताक्षरद्वारा नेपालमा स्थापित कुनै बैंकहरुमा खाता खोली संचालन गरिने छ र यसमा कोषाध्यक्षको दस्तखत अनिवार्य हुनेछ ।

२०. लेखापरिक्षण :

क) श्री महालेखा परिक्षकको विभागद्वारा मान्यता प्राप्त रजिष्टर्ड लेखा परिक्षकद्वारा प्रत्येक वर्ष संघको हरहिसाब लेखापरिक्षण गराइने छ ।

ख) संघको हिसाब विवरण लेखापरिक्षण प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष स्थानीय अधिकारी समक्ष पेश गरिने छ ।

परिच्छेद ७

विविध

२१. जिल्ला शाखा :

क) संघको सात वा सात भन्दा बढी रहेको जिल्लामा नेपाल पत्रकार संघको जिल्ला शाखा गठन हुन सक्नेछ ।

ख) दफा (१) अनुसार कुनै जिल्लामा जिल्ला शाखा गठन गर्नु परेमा नेपाल पत्रकार संघको कार्य समितिसित अनुमति लिएर कार्य समितिले त्यस कामका निमित्त खटाएको संघको सदस्यको रेखदेखमा जिल्ला शाखाको गठन र पदाधिकारीको निर्वाचन हुन सक्नेछ ।

ग) जिल्ला शाखाको सदस्यको सभाले जिल्ला शाखाको निर्वाचन गर्नेछ ।

घ) जिल्ला शाखाका सभापतिले जिल्ला शाखा उप-सभापति, सचिव र कोषाध्यक्ष मनोनित गर्नेछ ।

ङ) जिल्ला शाखाको कार्य क्षेत्र सम्बन्धी जिल्लाको पत्रिकारिताको विषय मात्र रहनेछ ।

च) जिल्ला शाखा सम्बन्धी नियमहरु संघको केन्द्रीय कार्य समितिले बनाउने छ ।

छ) शाखा, उप-शाखा गठन गर्दा कानूनको रित पुऱ्याई खोलिने छ ।

२२. अविश्वासको प्रस्ताव :

क) संघको सभापति वा अन्य पदाधिकारीको विरोधमा अविश्वासको प्रस्तावमा सदस्य संख्याको एक तिहाईबाट आएमा १५ दिनभित्र उक्त अविश्वासको प्रस्तावमा छलफल गर्न कार्य समितिको बैठक बस्नेछ ।

ख) यस्तो प्रस्ताव कार्य समितिमा आएपछि परिच्छेद ३ को उप-दफा (ग) अनुसार विशेष सभा आव्हान गरिने छ ।

ग) यस प्रस्तावमा विशेष साधारण सभाको बैठकमा छलफल हुँदा संघको सदस्य संख्याको ३ खण्डको २ खण्ड द्वारा प्रस्ताव स्वीकृत भएमा मात्र अविश्वासको प्रस्ताव पारित मानिने छ ।

घ) अविश्वासको प्रस्ताव आएमा पदाधिकारीलाई आफ्नो पक्षमा सफाई दिने पूरा मौका साधारण सभाले दिनेछ ।

२३. अनुशासनको कारवाही :

क) कुनै पनि सदस्यको कारवाही वारे कुनै ५ जना सदस्यको उजुरी पर्नु पर्दछ र कार्य समितिले २ सदस्यहरुको उक्त उजुरीमा समर्थन हुन्छ भने कार्य समितिमा सो उजुरी पेश हुन सक्तछ ।

ख) यस्तो उजुरीमा सदस्यले संघको उद्देश्य प्रतिकूल कार्य गरेको हो भन्ने कार्य समितिलाई लाग्दछ भने निम्नलिखित कारवाही गर्न सक्तछ :-

१) सम्झाउने-बुझाउने

२) केही नसिहत दिने र

३) सदस्यता नै मुअतल (स्थगित गर्ने)

२३.१ यसरी कार्य समितिले गरेको कारवाही बारे पछि साधारण सभावाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

२४. विधान संशोधन :

साधारण सभामा उपस्थित सदस्य संख्याको ४ खण्डको ३ खण्ड बहुमतद्वारा संघको विधानमा संशोधन गर्न सकिने छ । तर स्थानिय अधिकारीको स्वीकृति लिएर मात्र संशोधित विधान लागू हुनेछ ।

२५. नियम बनाउने :

क) यस विधानको उद्देश्य पूर्तिको लागि कार्य समितिले साधारण सभाको स्वीकृति लिई नियम विनियमहरु कानूनको रित पुर्‍याई बनाउन सकिने छ ।

ख) कार्य समितिले संघको विविध कार्य गर्न स्थायी वा अस्थायी समितिहरु कानूनको रीत पुर्‍याई गठन गर्न सक्ने छ ।

२६. कार्य क्षेत्र

यस संघको कार्य क्षेत्र नेपाल अधिराज्यभर हुनेछ ।

२७. संस्थाको विघटन :

संघको विधान बमोजिम कार्य संचालन गर्न नसकि वा अन्य कुनै कारणवस संघ विघटन भएमा संघको सम्पूर्ण जायजेथा नेपाल सरकारमा सर्नेछ ।

२८. निष्कृय :

यस विधानमा जे जस्तो लेखिएको भएता पनि प्रचलित ऐन कानूनसँग बाँझिएमा, बाँझिएको हदसम्म स्वतः निष्कृय हुनेछ ।